

Et cum. Et binis fabricatis circulis, his notis conformibus, ac combinatis aut colligatis. D. crexisti duos tropicos æstiuum, scilicet, & brumalem.

Demum zodiacus circulus de quo infra dicitur, in duodecim signa distributus, & unum quoduis in 30. gradus resolutum huic structurae hoc pacto superadditur. Principium Arietis in unguem literæ E. principio æquinoctialis. Et initium Libræ D. literæ eiusdem æquinoctialis, principium Cancris tropico æstiuo ad 11. partem coluri in 60. diuisi. Initium autem Capricorni tropico Brumali in quadragesima prima parte coluri partiti. Ex his palam inferitur, secundum grecos, Zodiacum quatuor integris partibus coluri distributi, declinare ab æquinoctiali uersus septentrionem & totidem ab eodem uersus austrum. Faciunt autem hæc quatuor partes grecorum 24. partes aut gradus apud latinos, qui olim fuere propemodum maxima solis declinatio ab æquinoctiali. A Ptolemæo Phelu. tempore suo inuenta 23. graduum 51. minutorum quasi. Hodie res aliter se habet. Haftenus de compositione sphaeræ græcæ quo ad circulos eius intrinsecos, de extrinsecis Meridiano & horizonte in subditis disseretur.

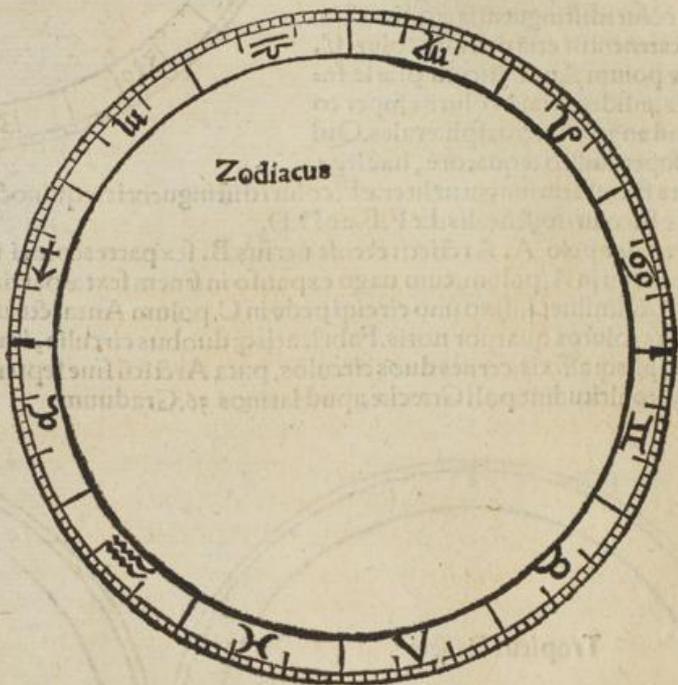
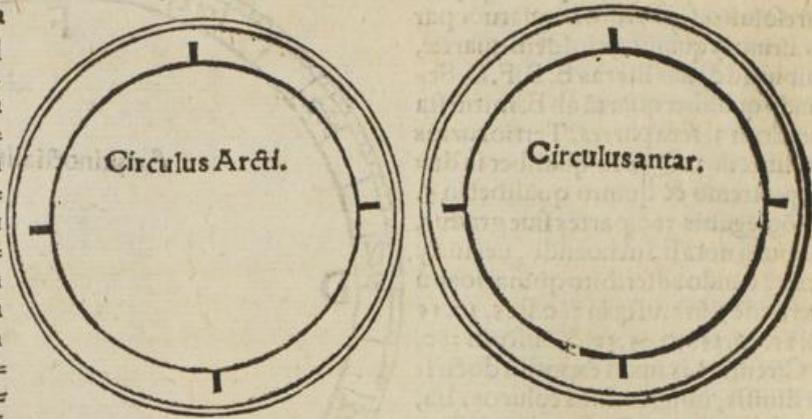
DE COLURIS.

TEXTVS
PROCLI

Sunt & per polos ducti circuli, quos nonnulli coluros uocant, his accedit, ut in ambitu suos mundi polos rapiant. Coluri autem dicti sunt, quod partis aliquas in se minime conspectas habent. Reliqui autem circuli in mundi circumactur integri cernuntur. Sed colurorum partes quæpiam, quæ uidelicet ab Arctico sub horizonte latent, cerni non possunt, signantur autem hi circuli per tropica puncta, diuiduntque per duas æquas partis circulum, qui per media signiferi ducitur.

SOEFLERI
INTERPRE.

In hoc capite Proclus tractat de alijs duobus circulis sphaeræ intrinsecis, scilicet, de Coluris, & primo docet per quas cœli partes ducantur. Secundo unde dicantur, ibi Coluri autem dicti sunt. Tertio eorundem officium, satis tamen obscure, indicat ibi Signantur. Primo loco hic annotandum est. Quod communis astronomorum turba cum (autem. de constructione sphaeræ mundi loquitur, Colurorum facit mentionem. Nam sine his materialis

Ptolemæus.

E

F

A materialis sphaera componi minimè potest: omnes enim sphaerae circulis his in-
nectuntur. Praecipui tamen tractatores sunt, hic noster Proclus, Ioan. de Sacro-
busto cap. 2. libelli de sphaera in §. sunt autem alij duo circuli maiores in sphaera,
qui dicuntur coluri. Marcus Mani. lib. primo ca. 6. his metris,
Sunt duo quos recipit ductos à uertice uertex
Inter se aduersi, qui cunctos ante relatos
Secq; secant, gemino coeuntes cardine mundi
Transuersosq; polo rectum ducuntur in axem,
Tempora signantes anni.

Ioan. de Sa. bit.

Mar. Mani.

Alphraganus differentia 5. de uno tantūmodo facit mentionem. s. de circulo
qui ducitur per solstitia. De recentioribus Georgius Valla lib. 16. ca. primo.

Alphraganus.

Secundo loco diffiniri Colurus potest, hoc pacto. Colurus est circulus ma-
ior per polos mundi uergens, ad sphaerae motum mobilis.

Colurus diffi-

nitur.
Colurus solsti-

Tertio scito geminos esse coluros, alterum distinguens solstitia, alterum
æquinoctia. Colurus distinguens solstitia, qui solstitialis appellatur, est circulus
maior per polos mundi & zodiaci, maximasq; eiusdem declinationes, ac p
principia cancri & capricorni ductus. Huius officium est distinguere solstitia.
Est autem solstitium geminum, æstiuum, nostra tempestate 12. fere die Iunij pro-

Solstitiū du-

B xima die post Barnabæ apostoli, ubi dies longissimus, hyemale siue hybernum,
11. aut 12. die Decembris uno die aut biduo ante Luciam, ubi dies curtissimus. De
quibus plura supra dicta sunt. Priscorum extat metrum de his.
Vitus & Lucia dant tibi solstitia bina.

Maxima zodiaci aut solis declinatio à zodiaco à diuersis, temporibus diuersis
aliter & aliter est inuenta: A Ptolemæo Phelu. (ut supra diximus) lib. 1. Al-

Maxima zodi-

mage. ca. 13. 23. graduū 51. minorum & 20. secundorū. Postea ab Almeone do-
ctissimo mathematico minor. s. 23. graduum 33. minorum. Dein ab alijs iterum
minor 23. graduum 30. minorū, quæ hodie obseruatur. Georgius Purbachius
lib. primo Breuiarij Ptolemæi Phelu. cap. 17. Anno gratiæ 1450. aut circiter in-
uenit eandem 23. graduum & 28. minorum.

Almeon.
Geor. Purba.

Colurus distinguens æquinoctia, qui æquinoctialis appellatur, est circulus ma-
ior transiens per polos mundi & principia Arietis & Libræ. Cuius officium est
distinguere æquinoctia, hoc est, dierū & noctium æqualitatem. Est & æquino-
ctium geminum uernum & autumnale. Vernum cū sol intrat Arietem, nostro
tempore 10. aut 11. Martij uno aut duobus diebus ante Gregorium Pa. Autu-
mnale, sole principiū Libræ adeunte, hodie 13. & 14. Septembris. Prisci hoc uer-
siculo sunt usi. Lampert, Gregori nox est æquata diei.

Colurus æqui-
noctialis,Æquinoctia-
lis duplex.

C Quarto contuendum. Colurus, auctore Ioan. de Sacrobusto, dicitur à κῶλον

Colurus unde

Græco quod est membrum & δὲρ quod est bos syluester: quia quemadmodū
cauda bouis syluestris erecta, quæ est eius membrum, facit semicirculū & non
perfectū: Ita colurus semper apparet nobis imperfectus. Rectius dicit hic au-
thor. Vterq; tamen fere labitur. Verus autē intellectus est is. In sphaera obliqua
coluri habent aliquas partes, quæ minime cōspiciuntur. i. quæ nunquam ori-
untur ad uisum, sed semper latent sub horizonte, reliqui autem sphaerae circuli,
intellige quorū pars obliqua emergit supra horizontem in sphaerae circumrota-
tione in 24. horas uisui sese offerunt. Vri sunt boues agrestes, de quibus & eorū
cornibus Plin. lib. 8. ca. 10. & 11. ca. 37. Solinus ca. 32. Cæsar. 6. cōmen. belli Gallici.
Et Albertus lib. 22. de animalibus. Dicti ut nōnullis placet ab ὄρω, i. montibus.
Quare Seruius dicit eos nasci in Pyreneis montibus. Gignuntur etiam in Ger-
mania ultra Vistulam fluuiū in Polonia & Masouia in sylua Hercinia & eius
montanis, Macro. li. Sa. 6. scribit. Vri gallica uox est, qua feri boues significan-
t.

Vri. Plini.
Virgil. sylue-
stresuri 2. Ge.
Solinus.
Cæsar. Ger.
Macrobius.
Alber. Mag.
Seruius.

Georgius Val.
Thomas Lina
crus.

Proclus.

Tropica puncta
bifaria acci-
piuntur.
Hyginus.

Quinto notandum. Georgius Valla lib. 16. de Astronomia ca. 1. Caput id Procli Latinum fecit ante Thomam Linacrum Britannum. Et in fine sic habet. Describuntur autem hi per tropica & aequinoctialia puncta, inque 30. partes aequales circulum per medium signiferum diuidunt. Haec uerba Vallae sunt manifesta. Colurus enim solstitialis transit (ut diximus) per prima puncta cancri & capricorni, quae dicuntur tropica. i. conuersiua. Alter Colurus qui aequinoctialis, tendit per puncta aequinoctij. i. initia Arietis & Librae, ubi accidunt aequinoctia. Caput autem Procli a Thoma tralatū deficit in his uerbis. Et aequinoctialia &c. Forstassius Graecū exemplariū Thomae fuit mutilatū: Esto q̄ Graecū exemplar correctū nō habeat uerba his Latinis (& aequinoctialia) respōdentia. Cogimur hic de tropicis punctis loqui extensius, quā supra in capite de circulis sphaerae fecimus. In proprio enim significato tropica puncta sunt principia cancri & capricorni per quae uergunt duo circuli tropici, in quibus soli proprie usuenit conuersio, quemadmodū praediximus. In eo significato durat etiā Hyginus, quem lege. In extensiore autē significato tropica puncta dicuntur, in quibus sol conuertit se de uno hemisphaerio in aliud. Ut soli accidit ingredienti primum Arietis punctum, tunc enim sol conuertit aut mutat se de hemisphaerio meridiano in septentrionarium, hoc est, de signis meridianis in septentrionalia. Sic sole primum Librae punctum aduente, conuertit sese de hemisphaerio septentrionali in meridianum, aut de signis septentrionalibus in meridiana.

DE SIGNIFERO.

TEXTVS
PROCLI.

Obliquus circulus is est, qui duodecim signa continet, ex tribus aequidistantibus circulis constans: quorum duo latitudinē signiferi determinant, unus per signa ductus uocatur: hic adeo duos pares & aequidistantes circulos attingit, solstitialem in prima cancri parte, brumalem in capricorni principio. Latitudo signiferi continet partes duodecim. Dicitur est autem hic circulus obliquus, quod aequidistantes ad inaequales angulos interfecet.

STOEFLERI
INTERPRE.
Continuatio.

Scriptores de
Signifero.
Plinius.

Adilazus.

Auenare.

Campanus.
Huc Alphon-
sus & Campa-
nus pertinent.

Superioribus capitibus Proclus de quinque aequidistantibus circulis sphaerae intrinsicis, uaria & plura doctissime absoluit, postea precedente capite de Coluris etiam intrinsicis circulis non ab re determinauit, in hoc capite de signifero ultimo sphaerae intrinseco differit. Et paucis multa comprehendit, de quibus alij diffusius scribunt.

In primis igitur animaduertendū. Quod scriptores de hoc circulo signifero sunt fere innumerī. Primo cōmunis omnium astronomorum secta. Sunt autē astronomorū sectae (authore Pl. lib. 18. ca. 25.) quatuor Chaldaea, Aegyptia, Graeca & Latina. Partialiter hi Plato, Pythagoras, Aristoteles praecipue secundo de gener. Ptole. in omnibus libris suis. Iul. Hyginus lib. 1. ca. de zodiaco. Iulius Firmicus lib. 2. ca. 1. Marcus Mani. lib. 1. ca. 9. Albumasar in omnibus suis libris. Halibenragel in suis partibus. Adilazus qui Alkabitius nominatur in libello suo introductorio in astronomiam. Aratus in Phaenomenis. Germanicus Caesar in Aratum. Rufus Festus in Aratum. Tullius in Aratum, Abraham Auenare. Cleomedes primo Meteor. Macrobius de Som. Scipi. libro primo. Alphonsus Rex. Campanus in Theoricis. Plinius Secundus lib. 2. ca. 4. 8. 16. & 77. in ueteri & in nouo 79. Poetae Virgilius 1. Geor. Lucanus nono Pharsa. Ouidius secundo Metamor. Fab. prima. Et mediae aetatis. Hermannus contract. Leopoldus filius ducatus Austriae. Guido Bonati, & alij plurimi.

Præterea